

A mesékből fűzött láncra újabb mese kerül nyárra, hogy a szünetidőben se maradjatok olvasnivaló nélkül. A 2007/ 2008-as bábszínházi évadot a Játsszínház egyik játékos, Magi Krisztina búcsúztatja a legkedvesebb meséjével.

„Gyerekkoromban édesanyám sok mesét olvasott és diafilmet vetített nekünk. Mindig volt kedvenc történetünk. De amikor életemben először álltam olyan feladat előtt, hogy meséljek, akkor bátorság híján nem mondtam el, amit választottam. Az arany nyílveszőt kereső fiú történetét szerettem volna elmesélni. Attól kezdve sokszor eszembe jutott a hős, aki hiszi, hogy csak akkor lehet teljes az élete, ha megküzdve önmagáért olyan szellemi utat jár be, mely képessé teszi a külső átváltozásra. Azóta már tudom, hogy megélt pillanataink összessége vagyunk, és ha belső lényünk tartóoszlopait megtapasztaljuk, a külső, a forma már bármi lehet.”

Magi Krisztina

BENEDEK ELEK:
Az arany nyílvesző

*Egyszer volt, hol nem volt,
hetedhét országon is túl, volt
egyszer egy király, s annak
egy olyan kertje, amilyent még
emberi szem nem látott.*

*Mert ez a kert - úgy tudjátok
meg - csupa selyemfüvet ter-
mett.*

*De hiszen teremhetett, nem
volt abban a királynak semmi
öröme. Ami nappal termett,
éjjel mind leette valami mé-
nes, de hogy miféle ménes, azt*

senki lélek nem tudta.

*Állítottak oda strázsát,
nem egyet, de százat.
Hanem éjjel tizenkét
órákor csak fújni kez-
dett az álomszellő, az-
zal lehullottak lábuk-
ról a strázsák, aludtak
reggelig, mint a fekete
föld.*

*Búsult a király, nem
tudta már, mitévő le-
gyen. Egyszer aztán ki-*

hirdette az egész országban, hogy annak adja a leányát s fele királyságát, akárki fiaborja legyen, aki a kertet megőrzi.

Hiszen jöttek mindenfelől, nemcsak az országból, de idegen földről is: hercegek, grófok, bárók s válogatott cigánylegények. De szégyenszemre mind haza is mehettek, mert egy sem tudott ébren maradni. Mindenkit levert lábáról az álomszellő.

Volt a király országában egy szegény özvegyasszony, s annak egy derék, ügyibevaló fia. Híre volt ennek a legénynek hét pusztahatárban, még azon is túl, mert soktudó volt, s azt beszéltek a népek róla, hogy a jövődőt is megmondja, amikor olyan kedve kerekedik.

Hát ez igaz volt-e, nem volt-e, azt nem tudom, elég az, hogy ez a legény is elindult szeren-

csét próbálni. Süttetett az anyjával hamuban sült pogácsát, azzal elindult, s meg sem állott, míg a király városába nem ért. Ment egyenesen a király színe elé, s jelentette, hogy egy élete, egy halála, megőrzi a selyemkertet.

-Jól van, fiam - mondá a király -, ezt már nekem sok ezren mondták, de még egy sem őrzé meg. Hanem én neked is csak azt mondom, amit a többinek, hogy itt a kezem, nem disznóláb, neked adom a leányomat s fele királyságomat, ha megőrzöd a selyemkertemet.

Kimegy a legény a palotából, megy a kertbe. De amint a kapun be akar lépni, elejébe tippen egy egérke, s megszólítja:

- Áldjon meg az Isten, te jó legény, adj nekem egy falás kenyeret, reggel óta semmit sem ettem!

-Hát én hogyan adnék - mondá

a legény -, nesze, te szegény egérke, egyél.

Elévette tarisznyájából a hamuban sült pogácsát, tört belőle egy jó darabot, s odaadta az egérnek.

Megeszi ott mindjárt az egérke a pogácsát, s mondja a legénynek:

- No, te legény, jótétel helyébe jót várj! Sok-sok ezer legényt megállítottam én ez előtt a kapu előtt, s kértem, hogy adjanak egy falás kenyeret, de nem adott egy sem. Hát ha nem adtak, úgy is vették hasznát. Hallgass ide, te legény, tudom én, hogy miben jársz. Látod-e azt a kicsi hasadékot a kerítésen? Menj oda, sétálj a hasadék mellett, aztán ne félj, fújhat tőled az álomszellő, el nem alszol. Éjfélkor majd jó a tündérkirály ménese nagy dobogással, szörnyű nagy nyerítéssel. Te pedig ne csinálj semmi egyebet, csak dobd a ménes elé ezt az arany nyílveszőt. Aztán lefekhetsz, alhatsz, reggelre úgy megnő a selyemfű, hogy övig ér. Hanem azt megmondom neked, hogy addig meg ne nyugodjál,

míg azt az embert el nem pusztítottad, akinél a nyílveszőt megtalálad, máskülönben az pusztít el téged.

Megköszöni a legény az arany nyílveszőt, elbúcsúzik az egérkétől, aztán megy a hasadékhoz, s ottan sétál fel s alá. Hát egyszer csak fújni kezd az álomszellő. Eleinte a kerítés fölött, aztán a kerítés hasadékán keresztül is. Jön a ménes nagy dobogással, nyerítéssel: volt ott ezer aranyszőrű paripa, ha nem több. No de a legény nemigen számlálta, hanem fogta a nyílveszőt, s a ménes elé dobta.

Azzal lefeküdt a kerítés tövébe, s úgy aludt, mint a bunda.

Jön reggel a király, nézi a kertjét, s szeme-szája tátva maradt a nagy álmélkodástól. Jönnek az udvarbéli népek is. Keresik a legényt, s hát ott fekszik a kerítés tövében. Felrángatják, talpra állítják, s kérdik tőle:

- Te őrzéd-e meg a kertet, hé?

- Biz' én, hé, nem is ti, hé! - felelt a legény.

De bezzeg másképp beszéltek vele mindjárt. Felkapták a legényt, s úgy vitték a király elé.

- Ember vagy, fiam - mondá a király. - Amit ígértem, meg is tartom, neked adom leányomat s fele királyságomat.

Mondja a legény:

- Köszönöm nagy jószágát, felséges királyom, de én addig meg nem házasodhatom, míg a nyílvezzőmet vissza nem kerítem.

Eleget marasztalta a király, de még a királykisasszony is, mert első látásra megtetszett neki a legény, de a legény nem maradt. Azt mondta: menni kell, a föld fenekéről is elékeríti azt a nyílvezzőt.

Hát jól van! A királykisasszony feltarisznyálta, s indult

a legény a nyílvezző után.

Ment, mendegélt hetedhét ország ellen, s mikor éppen a hetedik ország szélén járna, találkozik egy kocssal, aki-nek nyílvezző volt a homlokában. Nézi, nézi, hát ez az ő nyílvezzője. Kérdi a kocsis:

- Ugyan bizony, barátom, mi-nek hordod a homlokodban azt a nyílvezzőt?

Feleli a kocsis:

- Hiszen nem hordanám én, csak ki tudnám húzni, de még nem akadt ember, aki kihúzza.

- Hát mit fizetsz, ha én kihúzom?

Ígérte a kocsis, fizet ő száz pengőt is szívesen.

- Nem kell nekem a pénzed - mondá a legény -, csak taníts meg mindenre, amit tudsz, mert úgy szemlélem a képeden, hogy te sokat tudsz.

- Jól van - mondá a kocsis -, mindenre megtanítalak, amit

tudok, csak húzd ki a nyílvesz-
szőt.

Megfogta a legény a nyilat,
s úgy kirántotta, mintha ott
sem lett volna.

Gondolta magában a kocsis:
„No, megállj! Hát te vagy az a
híres legény, aki a homlokom-
ba dobtad a nyílveszőt, hi-
szen majd megtanítalak én!”
Azután pedig hangos szóval
azt mondja:

- Hát gyere, én mindenre meg-
tanítlak, ami tudok, de azt
előre megmondom, hogy úgy
megtanulj mindent, hogy több-
bet tudj, mint én, mert külön-
ben vége az életednek.

- Jól van - mondta a legény -,
csak menjünk.

Azzal elindultak ketten, s
beértek egy rengeteg erdőbe.
Volt ott az erdőben egymás
mellett három nagy kazuál fa,
s azt mondja a kocsis:

- Ülj fel az egyiknek a tetejére!

Felül a legény, a kocsis meg
alája gyújt. Úgy kiégett a fa a
legény alól, hogy még a ruhája
sem perzselődött meg.

- No, tudsz-é annyit, mint én?

- kérdi a kocsis.

- Dehogy tudok, dehogy tudok
- felelt a legény.

Felülteti a második kazuálra,
azt is kiégeti alóla. De ennek
még füstje sem volt, úgy el-
égett. Felülteti a harmadik
kazuálra, azt is elégeti, sem
füstje, sem lángja nem volt.

Kérdi ismét a legényt:

- Na, tudsz-e annyit, mint én?

- Tudok-e? Tudok én tízannyit
is! - felelt a legény.

Volt ott egy kis patak. A legény
keresztülbucskázott a fejen, s
egy kis hal lett belőle. Azzal a
patakba belefordult, s úszott
lefelé nagy vígan. Uccu neki!
A kocsis keresztülbucskázik
a fejen, lesz belőle egy nagy
hal, s úszik a halacska után.
De kicsi volt a patak, s nem
tudott oly sebesen úszni, mint
a halacska.

No, hanem egyszer csak a pa-
tak beleszakadt egy tóba. Ott
már a nagy hal tudott jobban
úszni. Szerencsére mire utol-

érte a nagy hal, már a túlsó parton volt a kicsi halacska, hirtelen kiugrott a tóból, keresztülbucskázott a fején, s jeggyűrű lett belőle.

Történetesen éppen arra sé-tált egy királykisasszony. Fölvette a gyűrűt, s az ujjára húzta.

Megszólal a gyűrű:

- Felséges királykisasszony, most a tóból mindjárt kiugrik egy nagy hal, s egy szép úri legény lesz belőle. Kér téged szép mézesmázos szavakkal, hogy add neki a gyűrűt, de te csak monddad neki:

- Addig nem adom, míg ezen a tón keresztül olyan aranyhidat nem csinálsz, amelyet még emberi szem nem látott.

Úgy lett, ahogy a gyűrű mondta. Kiszökik a tóból a nagy hal, dali szép úri legénnyé változik, hogy a királykisasszony szeme bizony megakadott rajta, s kéri a gyűrűt szép simándi,*

mézesmázos szavakkal. De a királykisasszony azt mondja:

- Neked adom szívesen, ha ezen a tón keresztül olyan aranyhidat csinálsz, melyet még emberi szem nem látott.

Azzal a királykisasszony hazament, s ahogy belépett a szobájába, kitágult az ujján a gyűrű, lekoppan a földre, s hát olyan szép legény válik belőle, hogy még szebb a másiknál.

Mondja a legény:

- Felséges királykisasszony, az a másik legény holnap eljön a gyűrűért. Tedd meg nekem azt a szívességet, hogy mikor a gyűrűt által akarod adni, ejtsd le a földre.

Még nem is szólhatott a királykisasszony, a legény keresztülbucskázott a fején, s ismét gyűrű lett belőle. A királykisasszony fel is húzta az ujjára.

Másnap reggel kinéz a királykisasszony az ablakon, s hát a szeme csak úgy káprázott a szertelen nagy fényességtől: ott volt az aranyhíd a tó felett. De ha ott volt, jött az úri legény is, s kéri a gyűrűt. A királykisasszony mindjárt le is

húzta az ujjáról, de mikor által akarta adni, elejtette, s az - halljatok csodát! - egyszerre apró kásaszemékké változott. Na hiszen, fogja magát az úri legény, keresztülbucskázik a fején, kakassá változik, s szédegetni kezdi a kásaszemeket.

Az ám, de abban a szempillantásban egy kásaszemből kicsike bogárka lett, s az a kicsi bogár felmászott a falra, s ott felült egy puskának a sárkányára. Nem vette ezt észre a kakas, s mikor a kásaszemeket összeszedte, összeverte a szárnyát, s elkezdett kukorékolni.

- No, te nyílvesszős legény, többet akartál tudni, de most a begyembe kerültél, szabadulj ki innét, ha tudsz!

Hiszen a kicsi bogárnak sem kellett több. Megnyomta a puskasárkányát, elsült a puská, s úgy meglötte a kakast,

hogy többet nem kukorékol. Akkor nagy hirtelenséggel ő is kakassá változott, összeverte a szárnyát, s elkezdett kukorékolni.

- Kukurikú, tündérkirály kocsisa, többet tudtam, mint te, mert különben te pusztítottál volna el engem!

Azzal ismét legénnyé változott. Megköszönte a királykisasszonynak nagy jóságát s ment vissza az ő mátkájához. Hej, volt nagy öröm! Csaptak olyan lakodalmat, hogy hét országra ment a híre, s olyan nagy volt a vigasság az országban, hogy hét esztendeig sem lehetett látni szomorú embert, csak egyetlenegy síró gyermeket láttam. Az is azért sírt, mert a tyúk kikapta a kezéből a mákos kalácsot.

Aki nem hiszi, járjon utána.

